

TALAIMENDIKO TXALETA

11 suite, hamaika salaketa

Zarauzko EAJko zinegotzi baten familiak naturgune babestuan eraikitako etxe puskak bost urte beteko ditu ikerketapean aurten. Legea interpretatzen dihardutenak ez dira ados jartzen, eta epailez, instrukzioz eta dena delakoz aldatuta ere, bakoitzak bere etxean jarraitzen du deklaraziorik egin gabe. Azkenekoz, abenduan artxibatu zuen kasua hirugarren epaile batek behin-behinean, aurreko epaileak egindako hanka-sartzeak behartuta. Kasua zertan den errepatatuko dugu.

 GORKA PEÑAGARIKANO SOS TALAIMENDI

Plaza de moda zioen Zarauzko (Gipuzkoa) herrian turismoa sustatzeko 1929 urtean eginiko kartel batek. “Kantauri itsasoko zabalena”, irakur zitekeen behelaldean. Luxua aipatzen zen orduan ere. Zarauzko hondartza bezain zabala da etxebizitzek osatzen duten lehen lerroa, asko eta asko turisten alokairura bideratuak, kokaleku ederrean eraikiak. Badirudi jada lehen lerro horrek ez duela gizakia asetzen; bada itsasoaren gainean, ziurrenik herriak duen begiralekurik ederrenean, beretzat lekua hartu nahi izan duenik ere. Urteetako soka luzea ekarri du, ordea, Talaimendi magalean, naturgune babestuan, eraikitako etxe edo eraikinak. Urtez urte, epaitegiz epaitegi eta epailez epaile, gogor tenkatu den soka luzea. Hura askatzea eta kontua argitzea zinez korapilatsua egiten ari zaio salaketa ipini zuen Gipuzkoako Aire Kirol Federazioari.

Aia herriaren lurretan da Amezti baserria, Zarautz eta Orio banatzen dituen mendi edo muinoan. Baserriak urte asko zeraman abandonaturik, eta 2010 urtean, baserriaren jabe den Garrastazu familiak Aiako Udalari hura eraberritzeko lizentzia eskatu zion. Bi urte geroago beste lizentzia baten eskaera egin zuten, beste eraikin bat egin ahal izateko leku

berean. Bi lizentziak onetsi zituen Aiako udal gobernuak (Igor Iturain zen alkate; EAJ), nahiz eta ondoren frogatu –eta udalak onartu– proiektuak ez zuela udalaren urbanizazio legea betetzen. Jabeek ez zuten baserria eraberritzeko edota eraisteko proiekturik aurkeztu; eraikin berriarena soilik aurkeztu zen.

Ibilbide judicial luzea
izaten ari da kasua,
gaur egun lau ikerketa
daude irekita

Inguruetako herritarrek estimuan duten naturgunea da aipagai duguna, oinezko, bizikleta zale edota parapentean aritzen direnak ez dira gutxi izaten. Azken hauek gaur egun eraikina dagoen gunea baliatu izan dute euren jarduna praktikatzeko azken 30 urteetan. Otsailetik ekainera izan ezik urte osorako baimenduta zuten, izan ere, tarte horretan *falco peregrinus* belatz espezie babestuetak habitatzeko eta ugaltzeko erabiltzen du gunea.

Etxearen eraikuntza prozesuaz aurrez jakitun eta kexu izanda ere, parapente zaleek 2015eko maiatzean sorpresa eraman zuten eraikinaren ingurua guztiz hesituta, eta hesia eraikinetik oso urrun, aurkitu baitzuten. Leku publikoa pribatizatu izana salatu zuten sare sozialetan. Aranzadi Zientzia Elkartea ere hesituraren aurka azaldu zen, eta Gipuzkoako Aire Kirol Federazioak salaketa jarri zuen epaitegietan.

Etxebizitza baino, eraikitzen ari zirena *hotela* zela salatu izan du parapente zaleek sortutako SOS Talaimendi plataformak. Eraikinak hamaika logela, beste hainbeste bainugela eta sekulako sukaldea ditu, hotel baten pare. Hamaika logela edukitzeaz, Aiako Udalak adierazi zuen “ezohiko familia konposizioarengatik” dela, hamaika anai-arreba direlako. Salatzailerek diote, bestetik, eraikin berriaren oinarriak bikoiztu baino gehiago egiten duela baserri zaharrak zituen metro karratuak: 183tik 469ra. Horixe bera da salaketak duen oinarririk garrantzitsuena: baserria eremu babestuan kokatzen denez, Aiako Udalaren urbanizazio legeek diote eraikina eraberritu edo gehien jota berreraiki daitekeela –egoe-ra kaskarrean aurkitzen bada–, baina 50 metroko erradioan. Eraikin berriak

Hamaika logela ditu eraikinak. Udalak dio "ezohiko familia konposizioagatik" dela; salatzaileek hotela dela diote.

Ez zen lizentziarik aurkeztu Amezti baserria eraisteko edo eraberritzeko, eraikin berriarenak soilik aurkeztu ziren (2010).

antzerako neurriak mantentzeko agintzen du Eusko Jaurlaritzaren hirigintzari eta lurzoruari buruzko 2/2006 legearen 28.4 artikulua. Plataformak dioenez, eraikin berria gutxienez 200 metrora kokatzen da. "Berritzea" zer den, hor dago gakoa.

Hamaika anai-arrebaz osatuta dago eraikinaren jabe den familia. Senidetakoa bat Maite Garrastazu da, lizentziak eskuratu eta eraikuntza egin zutenean Zarauzko Udaleko hirigintza eta obra zinegotzia zena (EAJ). SOS Talaimendi plataformak EAJk gobernatzan zituen Zarauzko eta Aiako Udalei "elkarlanean irregulartasunak egiten" aritzea leporatzen die.

TRABAK EPAITEGIETAN

Ibilbide judizial luzea izaten ari da kasua. Gaur egun lau ikerketa daude irekita: bi pausaturik daude –horietako bat erabaki penalaren zain–, bide administratiboko bestea badirudi aurrera egiten ari dela eta, azkenik, abenduan behin-behinean artxibatutako bide penala irekitzeko eskatu dute salatzaileek.

2015ean jarri zuen lehen salaketa Gipuzkoako Aire Kirol Federazioak, eta Azpeitiko lehen Instrukzio Epaitegiak bide penala ireki zuen lurrak bidegabe erabiltzeagatik; Garrastazu zinegotzia prebarikazioa egotzita ikertu zuten. Urtebete geroago, kasua behin-behinean artxibatu zuten lizentzia legezkoa zela argudiatuz. Epaiarekin ez ziren kontent geratu salatzaileak, izan ere, ez zen aztertu lurgune babestuan etxebizitza berri bat eraikiko zenik, eta beraz, Gipuzkoako Auzitegian errekurtsioa jarri zuten.

Bi aldiz eskatu zen epaietaren epea zabaltzeko; bi urte behar izan zituen Gipuzkoako Auzitegiak epai irmoa emateko. Bitarte horretan Arartekoa eraikinaren aurka azaldu zen, Eusko Jaurlaritzaren legee men eginda, "bidegabekeria handia" zela esanaz. 2018ko uztailean Gipuzkoako Auzitegiak probisionalki artxibatu zuen kasua, "eraikin aldaketa" zela argudiatuz eta ez "eraikin berria".

Honela jarraitzen du epaiak: "Eusko Jaurlaritzaren lurzoru legeak ez du zehazki debekatzen eraikina lekuz alda daitekeenik, baina Aiako udal legeek baimentzen dute. Beraz, zaila egiten da

jakitea obra lizentzia hori administrati- boki irregularki eman den, arbitrarioki eta engainatzeko intentzioarekin; hori litzateke prebarikazio urbanistikoa (...) Ez da berreraikitze gisa kontsideratze- ko zantzurik aurkitu”.

2017ko martxoan Azpeitiko bigar- ren Instrukzio Epaitegia sartu zen jo- koan, ordura arteko hirugarrena: or- duan ere martxan zegoen Gipuzkoako Auzitegian administrazioarekiko au- zi-prozesua. Aiako Udalak eraikiner- a heltzeko urbanizazio lanak egiteko eta inguruan zuhaitzak landatzeko baime- na eman zuen inolako lizentziarik aur- keztu gabe –kexu dira etxearen ingurua pribatizatu dutelako, ingurua “itxi” du- telako–; hori zen ikerketa berri hau ire- kitzearren arrazoia. 2016ko abuztuan lanak gelditzeko agindua eman zuen udalak. Ordurako, egin beharrekoak eginda zeudela salatu zuen SOS Talai- mendik. Ikerketa honetan Garrastazu familiako bi kide –zinegotzi izandakoa ez–, 2015etik Aiako alkate den Nekane Arrizabalaga (EAJ), aurreko alkate Igor Iturain eta udaleko idazkaria, arkitek- toa eta aparejadorea ziren akusatua.

SOS Talaimendi
plataformak EAJk
gobernatzan zituen
Zarauzko eta Aiako
Udalei “elkarlanean
irregulartasunak egiten”
aritzea leporatzen die

Epea urtebetez luzatzeko eskatu zuen Maria de Blas epaileak ikerke- ta ireki bezain pronto, 2018ko iraila- ren 3ra arte. Gipuzkoako Auzitegiak 2018ko uztailaren bide penaletik zihon kasua artxibatu ondoren hasi ziren mugimenduak Azpeitiko bigarren Instruk- zio Epaitegian: Arrizabalaga alkatea akusatuen aulkitik kendu zuen epai- leak, eta lau akusaturekin geratu da ka- sua orduraz geroztik. Abuztuaren 30ean, instrukzio epea amaitu baino egun gu- txi lehenago, epaileak auto baten bi- tartez adierazi zuen lehen eta bigarren Instrukziozko Epaitegien kasuak “kon- tu bera” zirela, eta kasua ez zegokiola

berari, baizik eta alboan zuenari. Iza- piderik egin gabe hanka egin nahi izan zuen, baina Gipuzkoako Fiskaltzak ez zuen baimendu. 2018ko abenduan, lau urteren ostean, bost inputatuak dekla- ratzera deitu zituen 2019ko martxo- rako.

Ez zen deklaraziorik egin. Akusatuek adierazi zuten instrukzio judizialaren epea irailean amaitu zela, eta arrazoi zuten; izan ere, Gipuzkoako Auzitegiak Maria de Blas epailea jo zuen errudun epea luzatu ez izanagatik. Epailuz alda- tu eta azaroan kasua behin-behinean artxibatzea erabaki zuten, beste behin.

ATEA ZABALIK

“Denbora galdu dute Azpeitiko instruk- toreek”, dio Asier Garate Gipuzkoako Aire Kirol Federazioko abokatuak. Au- rreko epaileari salaketa jarri diola ere iragarri du. Hala eta guztiz ere, ontzat jotzen du behin-behineko artxibatzea: “Epaile berriak dio ezin dela jarraitu auziarekin ez dagoelako dilegintziarik aplikatuta, baina ez dio zantzurik ez dagoenik; ate bat zabalik utzi du eta baliatuko dugu”.

Gipuzkoako Batzar Nagusiei galde- rak luzatu dizkiete erantzukizun eske,

eta bestetik, abenduaren 12an kasua berrartzeko parte berri bat aurkeztu zuten. Honakoan beste bi protagonista sartzen dira auzian: Xabier Txurruka (EAJ) Zarauzko alkatea eta udal tekni- kari bat ur eta bestelako hornidurak esleitzeagatik kasua ikerketapean ze- goenean, 2015 eta 2016an –udal gober- nuak ez du ARGIArekin hitz egin nahi izan–. Urtarrilean onartu zuen Adrian Camara epaileak salatzaileek eginiko eskaera, baina erreportajea idazteko unean kasuak ireki gabe jarraitzen du.

Auzia bide administratibotik soilik tratatzea ekidin nahi dute salatzaileek: “Udala zigortzen badute eraikina erais- tera edota kalte-ordainak ordaintzera, guztiok gure poltsikotik jarriko dugu. Lotsagarria litzateke. Eta bestetik, bis- takoa eta agerikoa litzateke, eta ulerte- zina kasu horretan, epaile batek ebaz- tea urbanizatu ezin den gune batean lizentzia ilegal bat eman dela. Horrek esan nahiko luke zigor kodeko 329 ar- tikulua urratu dela: ingurumena pre- barikatzearen delitua”. Zigor kodeko artikulua interpretatuz gero, espexe zigorrak eta inhabilitazioak egon dai- tezke prebarikazio administratibo- gatik. ●